

SOCIJALNA PRAVA ZATVORENIKA

Praktični vodič za pristup mjerama za ostvarenje prava za socijalnu novčanu pomoć

Pruredili volonteri Udruženja Drugo pravo

u sklopu projekta

„prava u akciji, mreža za pristup socijalnim pravima“

(finansirano zakonskom odredbom 2011., čl. 12, tačka 1, slovo d, na osnovu zakona o finansiranju od 11. avgusta 1991, br. 226, finansirani preko Fonda za dobrovoljnu službu, čl. 12, tačkom 2, zakona od 11. avgusta 1991, br. 226. koji je objavljen u „Službenim novinama“ br. 192, od 19. avgusta 2011)

Drugo pravo

**Centar za dokumentaciju o zatvoru,
devijaciji i marginalnosti**

Centar za savjetovalište vansudskih pitanja

Početna stranica: <http://www.altrodiritto.unifi.it>

Ovaj kratak vodič omogućava radnicima i zatvorenicima lakši pristup uputstvima o mjerama koje su predviđene u našem socijalnom sistemu za ostvarivanje prava na socijalnu novčanu pomoć koja se dodjeljuje osobama i porodicama koje su u neimaštini. Većina osoba koje se nalaze u zatvoru, živi u nesnosnim ekonomskim uslovima, često sa nedovoljnim prihodima za egzistencijalni minimum, i stoga se rađa nužnost da se garantuje pristup mjerama za ostvarenje prava na socijalnu novčanu pomoć. Pristup beneficijama koje su predviđena, po našim propisima za socijalnu novčanu pomoć, osobama i porodicama u neimaštini, predstavlja instrument preko kojega olakšati stanje krajnje neimaštine u kojoj se nalaze hiljade italijanskih zatvorenika, muškaraca i žena. Nedovoljno poznavanje prava i prakse koje vode zavodi pri dodjeli sredstava često i jeste razlog otežanom pristupu socijalnim pravima. Ovaj kratak vodič si daje za cilj uputiti na uslove za njihovo ostvarenje u skladu sa zakonom.

NAKNADA ZA NEZAPOSLENE 2013

Mini Aspi

Zamjenjuje redovnu nesezonsku naknadu za nezaposlene i ima manje uslova koji su potrebni da se naknada dodijeli u korist radnika u radnom odnosu, čiji radni odnos nije prestao njegovom krivicom ili voljom, u slučaju da se nezaposlenje vodi od 1. januara 2013. godine.

Uslovi:

- Radni odnos ne smije prestati njegovom voljom ili krivicom
- Pravo na novčanu naknadu stiče nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje 13 sedmica isplaćenih doprinosa za obavezna osiguranja ostvarenih u zadnjih 12 mjeseci po prestanku radnog odnosa. Na primjer, da bi se u 2013. godini ostvarila jedna sedmica doprinosa, mora se imati minimum 198,17€sedmičnog dohotka, a u slučaju da je sedmična zarada manja od te cifre, akumuliraju se dnevne sume dohotka da bi se do nje došlo.

Rok za prijavu i podnošenje zahtjeva:

Zahtjev se mora podnijeti na šalteru udruženja „Drugo pravo“ pri projektu „prava u akciji, mreža za pristup socijalnim pravima“. Podnošenjem zahtjeva istovremeno se verifikuje i ispunjavanje datih uslova. Nezaposlena osoba ostvaruje pravo na novčanu naknadu od osmog dana od prestanka radnog odnosa, te u roku od 60 dana nakon ostvarenog prava, mora predati zahtjev na naknadu za nezaposlene.

Visina novčane naknade i način isplate

Mjere za dodjelu novčane naknade su:

- 75% prosječne obračunate plate, umanjene za doprinose osiguranja, ostvarene u dvogodišnjem razdoblju koje je predhodilo prestanku radnog odnosa, samo u slučaju da je ona ista ili manja od zakonski određenog iznosa koji se godišnje procjenjuje u osnovi indeksa ISTAT-a, Nacionalnog zavoda za statistiku (za 2013.godinu u visini od €

1.180,00). Iznos novčane naknade ne može biti veći od maksimuma koji se godišnje obračunava u skladu sa zakonom.

- 75% utvrđenog iznosa (za 2013.godinu u visini od €1.180,00) zajedno sa 25% razlike iznosa prosječne obračunate plate, umanjene za doprinose osiguranja, i €1.180,00 (za 2013.godinu), samo u slučaju da je prosječna obračunata plata, umanjena za doprinose osiguranja, veća od pomenutog utvrđenog iznosa.

U svakom slučaju iznos novčane naknade ne može biti veći od maksimuma koji se godišnje obračunava u skladu sa zakonom.

Isplata se izvršava mjesečno, zajedno sa porodičnim doplatkom, ako se na njega ima pravo.

ASPI

To je ekonomska pomoć na snazi od 1. januara 2013.godine koja mijenja redovnu nesezonsku naknadu za nezaposlene sa normalnim uslovima. Dodjela naknade za nezaposlene se odnosi na one osobe čiji radni odnos nije prestao njihovom krivicom ili voljom, te su nezaposleni od 1. januara 2013. godine.

Uslovi

- **Prekid radnog odnosa bez krivnje ili volje radnika**

Nezaposlena osoba mora nadležnom poručnom uredu za zapošljavanje dati izjavu o prestanku radnog odnosa i prijaviti se na biro za zapošljavanje. Ovaj se uslov ne odnosi na zatvorenike koji (po zakonu 56/87, čl. 19) nisu obavezni otići u ured za zapošljavanje da se prijave: samo lišenje slobode svjedoči o njihovom gubitku posla. Nadležnost je uprave kaznene ustanove saopštiti uredu za zapošljavanje o pritvoru.

Nezaposlena osoba ne može ostvariti novčanu naknadu ako je radni odnos prestao zbog toga što je bilo otkazala radni odnos ili otkazala radni odnos sporazumom o prestanku radnog odnosa. Radnik ima pravo na novčanu naknadu za nezaposlene u slučaju da je radni odnos prestao zbog otkaza za vrijeme trudnoće, odnosno raskidom ugovora s opravdanim razlogom.

- **Najmanje dvije godine osiguranja**

Moraju biti akumulirane najmanje dvije godine uplate od prvog doprinosa obaveznog osiguranja protiv nezaposlenosti; dvije godine se broje u predhodnom periodu od časa prestanka radnog odnosa.

- **Porezni uslovi**

Najmanje jedna godina uplate doprinosa obaveznog osiguranja protiv nezaposlenosti tokom dvije godine što predhode času prestanka radnog odnosa.

Rok za prijavu i podnošenje zahtjeva

Nezaposlena osoba ostvaruje pravo na novčanu naknadu od osmog dana od prestanka zadnjeg radnog odnosa, te u roku od 60 dana nakon ostvarenog prava, mora predati zahtjev za naknadu za nezaposlene.

Visina novčane naknade i način isplate

Mjesečna naknada za nezaposlene čiji istek zavisi o godištu radnika, postepeno se povećava u razdoblju od tri godine 2013-2015 (privremen period), da bi bila konačno definisana od 1. januara 2016.godine. Mjere za dodjelu novčane naknade su:

- 75% prosječne obračunate plate, umanjene za doprinose osiguranja, ostvarene u dvogodišnjem razdoblju koje je predhodilo prestanku radnog odnosa, samo u slučaju da je ona ista ili manja od zakonski određenog iznosa koji se godišnje procjenjuje u osnovi indeksa ISTAT-a, Nacionalnog zavoda za statistiku (za 2013.godinu u visini od € 1.180,00). Iznos novčane naknade ne može biti veći od maksimuma koji se godišnje obračunava u skladu sa zakonom.
- 75% utvrđenog iznosa (za 2013.godinu u visini od €1.180,00) zajedno sa 25% razlike iznosa prosječne obračunate plate, umanjene za doprinose osiguranja, i €1.180,00 (za 2013.godinu), samo u slučaju da je prosječna obračunata plata, umanjena za doprinose osiguranja, veća od pomenutog utvrđenog iznosa.

U svakom slučaju iznos novčane naknade ne može biti veći od maksimuma koji se godišnje obračunava u skladu sa zakonom.

Mjesečna naknada za nezaposlene je umanjena za 15% poslije prvih šest mjeseci isplate, a poslije dvanaest mjeseci isplate za drugih 15%.

Isplata se izvršava mjesečno, zajedno sa dječijim dodatkom, ako se na njega ima pravo. Novčana naknada za nezaposlene se može primiti:

- preko bankarskog ili poštanskog žiro računa ili poštanske štedne knjižice;
- preko platnog naloga pri italijanskim poštama na šalteru podružne poštanske filijale mjesta boravka ili prebivališta. Po važećim zakonskim odredbama javna administracija ne smije praviti isplate u gotovini za usluge ako je iznos tih usluga veći od neto €1.000.

PORODIČNI DOPLATCI

Članak 23 Kaznenog uređenja glasi: „Zatvorenici koji rade imaju pravo na isplatu porodičnog dodatka, namjenjenog osobama koje zatvorenik izdržava, u okviru zakona. Porodični doplatci se isplaćuju direktno izdržavanim osobama, a način isplate je regulisan Pravilnikom 2.“

To je pomoć porodicama sa prihodima nižim od iznosa koji se godišnje preračunava u skladu sa zakonom.

na njega imaju pravo

radnici u radnom odnosu, nezaposleni, radnici koji su dobili otkaz, radnici sa smanjenom satnicom ili bez posla iako još uvijek zaposleni, članovi zadruga, penzioneri. Na porodični doplatok od 1. januara 1998. imaju pravo i radnici čija je aktivnost između samostalnog rada i radnog odnosa (Zakon 335/1995). Na doplatok nemaju pravo samostalni poljoprivredni radnici i penzioneri koji su ostvarili pravo na penziju samostalnim radom i koji imaju pravo na „socijalni doplatok“.

za koje članove porodice se može primiti

- za osobu koja podnosi zahtjev za doplatak
- za bračnog druga s kojim formalno nije ni razveden ni rastavljen
- za djecu (rođenu u braku, priznatu vanbračnu djecu, usvojenu djecu, prisvojenu djecu, zakonski priznatu i sudski prijavljenu djecu iz prvog braka bračnog druga, u skrbništvu u skladu sa zakonom) i nećake, mlađe od 18 godina u direktnom krvnom srodstvu;
- za punoljetne sinove i kćerke koji su potpuno nesposobni za samostalan život i rad, bilo iz fizičkih ili psihičkih razloga
- za braću, sestre i nećake osobe koja podnosi zahtjev, ako su maloljetni, ili ako su punoljetni, a nesposobni za rad, u slučaju da su bez oba roditelja i da nemaju pravo na penziju

potrebna dokumentacija:

- izjava o sastavu porodične zajednice matičog ureda ili izjava o sastavu porodične zajednice koja se daje ispunjavanjem formulara INPS-a
- ovjerena izjava bračnog druga u kojoj se navodi da nema prihoda (ako ga ima, mora se navesti u kojoj mjeri), ili certifikat ISEE koji se može zatražiti pri Centru za poresku pomoć (CAF).
- bračni drug treba da ispuni i formular za porodični doplatak ili da u već pomenutoj ovjerenoj izjavi navede da „ne prima i da nije podnio zahtjev na porodične doplatke.“

kome se predaje

Zahtjev se predaje poslodavcu (Upravi zatvora) ili direktno područnom uredu INPS-a (koji zavisi od mjesta pritvora).

DOPLATAK ZA PORODICE SA TRI MALOLJETNA DJETETA

Doplatak je odobren od strane opštinske administracije, a isplaćuje ga INPS (Institut za penziono osiguranje) i namjenjen je porodicama sa najmanje tri maloljetna djeteta koje imaju ograničena primanja i ograničeno imovinsko stanje.

Na njega imaju pravo

Građani Italije i Evropske Unije sa mjestom boravka u Italiji. Porodično jezgro mora da sačinjava najmanje jedan roditelj sa tri maloljetna djeteta do 18 godina starosti (uključujući i maloljetnu djecu bračnog druga i djecu sa mame od 18 godina koja su u skrbničkoj zaštiti prije akta usvajanja). Roditelj i tri maloljetna djeteta moraju pri matičnom uredu biti dio jedne porodične zajednice. Maloljetna djeca ne smiju biti u skrbničkoj zaštiti drugih lica.

Vrijednosti ISE (Indikator ekonomskog stanja) ne veći od ograničenja u skladu sa zakonom, varira u odnosu na broj članova porodičnog jezgra:

Članovi jezgra	Limit ISE	Koeficijent
4	23.434,80	2.66
5	25.108,71	2.85
6	28.192,24	3.2
7	31.275,76	3.55
8	34.359,29	3.9
9	37.442,81	4.25
10	40.426,34	4.6

ZAHTJEV

Zahtjev se mora predati do 31. januara 2014.godine za tekuću 2013. Za one porodične zajednice koje u toku 2013.godine gube uslov jer im djeca u slopu porodičnog jezgra postaju punoljetna, mogu podnijeti zahtjev dok ispunjavaju uslove, tj. prije nego što djeca napune 18 godina starosti. Uz zahtjev treba priložiti i DSU (Dichiarazione sostitutiva unica), Izjavu koja sadrži podatke o prihodima i imovinskom stanju porodičnog jezgra, da bi se došlo do izračunavanja koeficijenta ISE.

Mjesečni iznos beneficije je €139,49 za 2013.godinu. Iznos i ekonomski uslovi se godišnje preračunavaju u odnosu na promjene indeksa ISTAT-a potrošačkih cijena za porodice radnika i službenika.

Doplatak je odobren od strane opštinske administracije, a isplaćuje ga INPS (Institut za penziono osiguranje).

INVALIDSKA PENZIJA

GDJE?

Civilna invalidnost je utvrđena prvo preko doktora koji radi pri kaznenoj ustanovi i koji liječi zatvorenike. Njegova je dužnost ispuniti formular koji utvrđuje invalidnost. Potom se, zajedno sa potvrdom o pritvoru, formular telematski šalje u Ured za ostvarivanje prava na osnovi invalidnosti. Zatvorenicima je izdavanje formulara besplatano. Po zakonskoj odredbi br. 230, koma 6, čl. 1, Zakona iz 1999.godine, zatvorenici su oslobođeni plaćanja participacije zdravstvenih usluga.

ROKOVI

Zatvorenik se mora podvrgnuti liječničkom pregledu pred Komisijom u roku od tri mjeseca od datuma podnošenja zahtjeva. U slučaju da u tom vremeskom periodu nije zakazan liječnički pregled, stranka može podnijeti sudsku opomenu regionalnom asesoru za zdravstvo. U roku od devet mjeseci od podnošenja zahtjeva za ostvarenje prava na osnovi invalidnosti, regionalni asesor za zdravstvo mora zakazati pregled pri zdravstvenoj komisiji ASL-a (Lokalna zdravstvena

ustanova). Ako se sudska opomena podnese u roku od šest mjeseci od datuma podnošenja zahtjeva, datum pregleda se zakazuje u roku od 90 dana. Čitava procedura se mora okončati u roku od 9 mjeseci. U slučaju da se nakon sudske opomene ne zakaže liječnički pregled, stranka ima pravo podnijeti žalbu Ministarstvu finansija.

ZAHTJEV ZA OSTVARENJE PRAVA NA OSNOVI INVALIDNOSTI NA OSNOVU POGORŠANJA STANJA INVALIDNOSTI

Umjesto žalbe (i u slučaju da je od 2004.godine istekao rok od 60 dana za podnošenje žalbe) i u slučaju da se ne želi otvoriti postupak, može se podnijeti zahtjev za novi pregled na osnovi pogoršanja stanja invalidnosti, da bi se time dobila veća procjena invalidnosti od one koju je komisija u prvi mah utvrdila.

Ovi zahtjevi se moraju predati sa zdravstvenom dokumentacijom koja potvrđuje da je došlo do promjena u kliničkoj slici, inače nije moguće doći do kontrole. Ako se na osnovi pogoršenja stanja invalidnosti ostvari pravo na veći stepen invalidnosti i na drugu ekonomku naknadu, ona se isplaćuje nakon mjesec dana od datuma podnošenja zahtjeva. U slučaju da se zahtjev za ostvarenje prava na invalidnost na osnovi pogoršenja invalidnosti preda u isto vrijeme kada i žalba, zahtjev se uzima u obzir nakon okončenja postupka po žalbi.

SOCIJALNI DODATAK

Socijalna penzija je jedna forma pomoći koju INPS dodjeljuje osobama koje imaju više od 65 godina starosti, s mjestom boravka u Italiji, te koje su bez prihoda ili sa prihodima manjim od iznosa socijalne penzije.

Na nju imaju pravo:

- osobe koje su napunile 65 godina
- osobe koje imaju prebivalište u Italiji najmanje 10 godina
- osobe koje nemaju prihode, ili čiji su prihodi manji od iznosa u skladu sa zakonom.

INPS-u se prilažu zahtjevi samo telematskim putem.